

Režim študija

Predmet: **METODE JAVNEGA ZDRAVJA**

Študijski program:

EMŠ program Medicina

EMŠ program Dentalna medicina

Letnik izvajanja predmeta: 1 2 3 4 5 6

Semester, v katerem se predmet izvaja

Zimski

Poletni

Vrsta predmeta:

OBVEZNI

IZBIRNI

Število kreditnih točk (ECTS): 4

Nosilec (nosilci) predmeta: **prof. dr. Lijana Zaletel-Kragelj**

Sodelujoče organizacijske enote (katedre in inštituti): **Katedra za javno zdravje**

Moduli predmeta:

Modul 1: Metode proučevanja zdravja prebivalstva

Modul 2: Metode javnozdravstvenega ukrepanja

Datum objave režima študija: **15. 9. 2021**

A. Splošni del

1. Cilji in kompetence

CILJI

Cilji predmeta so:

- spoznati študente z epidemiološkimi metodami kot najpomembnejšimi metodami proučevanja zdravja prebivalstva in jih naučiti izračunavanja najbolj osnovnih epidemioloških mer zdravstvenih pojavov (npr. incidenčnih in prevalenčnih mer pogostosti zdravstvenih pojavov),
- spoznati študente z ostalimi metodami proučevanja zdravja prebivalstva (demografske metode, metode merjenja globalnega zdravja prebivalstva, metode spremljanja gibanja nalezljivih bolezni, metode ocenjevanja okoljskih tveganj, itd.),
- spoznati študente z zdravstvenimi metodami javnozdravstvenega ukrepanja (metode javnozdravstvene medicine) za obvladovanje velikih javnozdravstvenih problemov (promocija zdravja, zdravstvena vzgoja, cepljenja, presejanja, zmanjševanje škode),
- spoznati študente z ostalimi (nezdravstvenimi) metodami javnozdravstvenega ukrepanja za obvladovanje velikih javnozdravstvenih problemov (obvladovanje tveganj iz okolja, kompleksni javnozdravstveni pristopi).

KOMPETENCE

Kompetence, ki se pričakujejo, so samo prvostopenjske, zato se ob zaključku modula pričakuje, da študent:

- pozna in razume epidemiološke metode proučevanja zdravja prebivalstva in zna izračunati najbolj osnovne epidemiološke mere zdravstvenih pojavov (npr. incidenčne in prevalenčne mere pogostosti zdravstvenih pojavov),
- pozna in razume ostale metode proučevanja zdravja prebivalstva (demografske metode, metode merjenja globalnega zdravja prebivalstva, metode spremljanja gibanja nalezljivih bolezni, metode ocenjevanja okoljskih tveganj, itd.),
- pozna in razume zdravstvene metode javnozdravstvenega ukrepanja (metode javnozdravstvene medicine) za obvladovanje zdravstvenih problemov (promocija zdravja, zdravstvena vzgoja, cepljenja, presejanja, zmanjševanje škode) in zna zagovarjati njihov pomen v varovanju zdravja prebivalstva,
- pozna in razume ostale (nezdravstvene) metode javnozdravstvenega ukrepanja za obvladovanje zdravstvenih problemov (obvladovanje tveganj iz okolja, kompleksni javnozdravstveni pristopi).

2. Natančen potek študija

Predmet METODE JAVNEGA ZDRAVJA se izvaja v dveh modulih:

- Modul 1: Metode proučevanja zdravja prebivalstva (javnozdravstvena diagnostika)
- Modul 2: Metode javnozdravstvenega ukrepanja

Pouk pri predmetu se izvaja v obliki predavanj in seminarjev:

- predavanja (30 ur: v Modulu 1 15 ur in v Modulu 2 15 ur), na katerih so predstavljene pomembne teme s področja metod javnega zdravja; udeležba na predavanjih ni obvezna, je pa priporočena,
- seminarji (30 ur: v Modulu 1 15 ur in v Modulu 2 15 ur), na katerih se teme, ki so predstavljene na predavanjih, nadgradi z aktualnimi dogajanjem v Sloveniji ali v tujini. Delo je razdeljeno v seminarske vaje in t.i. velike seminarje:
 - seminarske vaje; delo poteka v malih skupinah; udeležba je obvezna na vseh srečanjih posamezne skupine in na predstavitvi seminarske teme na velikem seminarju (ob neudeležbi mora študent predložiti ustrezno opravičilo),
 - veliki seminarji; delo poteka v velikih skupinah; obvezna je 70 % udeležba, prisotnost se preverja,

Izvedba seminarjev je za oba modula enaka:

- najprej potekajo seminarske vaje, na katerih študentje v svoji skupini skupaj z mentorjem obdelajo podrobneje eno od aktualnih področij predmeta, skupine so po temah izbrane naključno,
- na velikem seminarju nato vse skupine na kratko predstavijo rezultate svojega dela na seminarskih vajah in o temi razpravljajo z ostalimi študenti; zaporedje tem znotraj posameznega modula je znano vnaprej

V okvirju seminarjev študentje izdelajo seminarsko nalogo:

- posamezni študent v majhni skupini z ostalimi študenti obdeli poglobljeno eno temo in iz nje izdeli eno seminarsko nalogo (v Modulu 1 ali v Modulu 2),
- seminarska naloga je ocenjena (največje možno število točk je 15) in je del preverjanja znanja (izpita),
- končno število doseženih točk pri posamezni od seminarskih nalog je objavljeno v spletni učilnici ob koncu Modula 2.

Vsa obvestila o pouku (mesto izvajanja pouka, natančen urnik predavanj, seminarskih vaj in velikih seminarjev, roki in mesto opravljanja delnih in končnih izpitov) pri predmetu METODE JAVNEGA ZDRAVJA so objavljena v spletni učilnici UL MF in na spletni strani UL MF.

3. Sprotna preverjanja znanja in veščin

Katedra za javno zdravje želi študente spodbuditi k sprotnemu študiju, zato ponuja pri predmetu METODE JAVNEGA ZDRAVJA možnost opravljanja izpita z dvema delnima pisnima izpitoma med tekočim študijskim letom. Delna pisna izpita nista obvezna.

Enako kot pri predmetnem izpitu (Točka 5), je izpit tudi pri tem načinu preverjanja znanja sestavljen iz obveznega pisnega in neobveznega ustnega dela izpita.

Če se študent odloči za opravljanje pisnega dela preverjanja znanja z dvema delnima pisnima izpitoma, je pisni del izpita kot celota sestavljen iz:

- obvezne seminarske naloge; največje možno število točk je 15 točk (mentor: do 5 točk, predstavitev pred avditorijem: do 3 točke, učitelj: do 7 točk, pri čemer učitelj ocenjuje tako tehnično izvedbo seminarske naloge, kot tudi vsebino, pri kateri je posebna pozornost posvečena temu, ali so vsebovane samo vsebine predmeta Metode javnega zdravja in ne morda tudi vsebine predmeta Zdravje in okolje),

- testa prvega delnega pisnega izpita, ki obsega 15 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 18 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali delnih točk ni; največje možno število točk je 15 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test prvega delnega pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 5 točk,
- testa drugega delnega pisnega izpita, ki obsega 15 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 18 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali delnih točk ni; največje možno število točk je 15 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test drugega delnega pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 5 točk,
- najmanjše skupno število točk, ki jih mora študent doseči na prvem delnem pisnem izpitu in drugem delnem pisnem izpitu skupaj, da se delna pisna izpita upoštevata kot opravljen pisni del končnega izpita, je 15 točk.

Največje možno skupno število točk, ki jih lahko študent pridobi z vsemi tremi deli tega načina opravljanja preverjanja znanja, je 45 točk; glede na celotno zbrano število točk se oblikuje končna ocena obveznega pisnega dela izpita na naslednji način:

Nezadostno (1-5)	0-22 točk
Zadostno (6)	23-27 točk
Dobro (7)	28-31 točk
Prav dobro (8)	32-36 točk
Prav dobro (9)	37-40 točk
Odlično (10)	41-45 točk

Študenti lahko na svojo željo opravljajo dodatno še ustni del izpita. Pri tem se lahko ocena, pridobljena na pisnem delu izpita, tako zviša kot ostane enaka, ali pa se zniža.

Prijava na 1. delni izpit je interna v tajništvu KJZ, prijava na 2. delni izpit je preko VIS-a.

4. Pogoji za pristop h končnemu preverjanju znanja (predmetnemu izpitu)

Študent lahko pristopi k opravljanju predmetnega izpita, ko ima opravljen seminar (izdelano, predstavljeno in ocenjeno seminarsko nalogo).

5. Končno preverjanje znanja in veščin (predmetni izpit)

Predmetni izpit je sestavljen iz obveznega pisnega in neobveznega ustnega dela izpita.

Pisni del izpita je kot celota sestavljen iz:

- obvezne seminarske naloge; največje možno število točk je 15 točk (mentor: do 5 točk, predstavitev pred avditorijem: do 3 točke, učitelj: do 7 točk, , pri čemer učitelj ocenjuje tako tehnično izvedbo seminarske naloge, kot tudi vsebino, pri kateri je posebna pozornost posvečena temu, ali so vsebovane samo vsebine predmeta Metode javnega zdravja in ne morda tudi vsebine predmeta Zdravje in okolje),
- testa, ki obsega 30 testnih vprašanj (tipa MCQ – Multiple Choice Question) z enim samim pravilnim odgovorom, pri čemer je pravilen odgovor lahko kombinacija več osnovnih samostojnih odgovorov; študent ima v povprečju 1 minuto in 10 sekund časa za odgovor na eno vprašanje (skupaj 35 minut); vsako vprašanje je vredno 1 točko; negativnih ali

delnih točk ni; največje možno število točk je 30 točk; najmanjše število točk, ki jih mora študent doseči, da se test pisnega izpita upošteva kot opravljen, je 15 točk.

Največje možno skupno število točk, ki jih lahko študent pridobi z obema deloma tega načina opravljanja preverjanja znanja, je 45 točk; glede na celotno zbrano število točk se oblikuje končna ocena obveznega pisnega dela izpita na naslednji način:

Nezadostno (1-5)	0-22 točk
Zadostno (6)	23-27 točk
Dobro (7)	28-31 točk
Prav dobro (8)	32-36 točk
Prav dobro (9)	37-40 točk
Odlično (10)	41-45 točk

Študenti lahko na svojo željo opravljajo dodatno še ustni del izpita. Pri tem se lahko ocena, pridobljena na pisnem delu izpita, tako zviša kot ostane enaka, ali pa se zniža.

6. Druge določbe

Natančna navodila v zvezi s seminarji in seminarskimi nalogami so dostopna v spletni učilnici.

Pri posameznem preverjanju znanja je dovoljen pripomoček pisalo.

Zavrnitev pozitivne izpitne ocene ni mogoča, lahko pa študent ponovno opravlja izpit tako kot določa Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja in veščin za EMŠM in EMŠDM: študent lahko v času študija pozitivno izpitno oceno enkrat popravlja pri največ desetih predmetih, ki jih izbere sam, razen ocene, pridobljene na komisijem izpitu.

Osebe s posebnimi potrebami lahko opravljajo vse oblike sprotnega in zaključnega preverjanja znanja do 50 % več časa.

7. Primarno in dopolnilno študijsko gradivo

PRIMARNO ŠTUDIJSKO GRADIVO

Zaletel-Kragelj L, Eržen I, Kučec A, uredniki. Metode javnega zdravja. Študijsko gradivo za EMŠ Medicina. Ljubljana: Medicinska fakulteta Univerze v Ljubljani, Katedra za javno zdravje, 2016.

Gradivo je dostopno v spletni učilnici UL MF.

DOPOLNILNO GRADIVO

1. Zaletel-Kragelj L, Božikov J, uredniki. Methods and tools in public health: a handbook for teachers, researchers and health professionals. Lage: H. Jacobs, 2010.
2. Eržen I, Gajšek P, Hlastan-Ribič C, Kučec A, Poljšak B, Zaletel-Kragelj L. Zdravje in okolje: izbrana poglavja. 1. izd. Maribor: Medicinska fakulteta, 2010.

Gradivo je dostopno v spletni učilnici UL MF in CMK.

8. Izpitne teme, klinične slike in veščine

IZPITNE TEME

1. Epidemiološke metode - osnove epidemioloških meritev
2. Epidemiološke metode - epidemiološke mere pogostosti pojavov

3. Epidemiološke metode - epidemiološke mere povezanosti med pojavi
4. Epidemiološke metode - epidemiološke mere potencialnega učinka
5. Epidemiološke metode - zasnove epidemioloških raziskav na ravni posameznika
6. Epidemiološke metode - zasnove epidemioloških raziskav na populacijski ravni
7. Epidemiološke metode - epidemiološke mere v zasnovah epidemioloških raziskav
8. Epidemiološke metode - pasti pri razlaganju rezultatov epidemioloških raziskav
9. Epidemiološke metode - ocenjevanje vzročnega odnosa
10. Epidemiološke metode - orodja v epidemiološkem raziskovanju
11. Ocenjevanje okoljske izpostavljenosti
12. Ocena okoljskega tveganja
13. Ocena vplivov na zdravje
14. Nadzor nad nalezljivimi boleznimi
15. Demografske metode
16. Metode ocenjevanja veljavnosti presejalnih testov
17. Metode merjenja globalnega bremena bolezni
18. Ekonometrične metode
19. Analiza socialnih omrežij
20. Javnozdravstveno spremljanje zdravja prebivalstva v Sloveniji
21. Upravljanje za zdravje
22. Promocija zdravja
23. Imuno- in kemoprofilaksa nalezljivih bolezni
24. Zdravstvena vzgoja
25. Preprečevanje poškodb
26. Preprečevanje stanj pomanjkanja hranil
27. Zgodnje odkrivanje bolezni - presejanja
28. Zgodnje odkrivanje bolezni – individualno zgodnje odkrivanje bolezni
29. Preventivno zdravstveno varstvo v Sloveniji
30. Zmanjševanje škode
31. Ukrepi za obvladovanje okoljskih tveganj-zrak
32. Ukrepi za obvladovanje okoljskih tveganj-tla
33. Ukrepi za obvladovanje okoljskih tveganj-voda
34. Ukrepi za obvladovanje okoljskih tveganj-hrana
35. Ukrepi za obvladovanje okoljskih tveganj-hrup
36. Zdravju naklonjena okolja
37. Ukrepi ob naravnih in drugih nesrečah v okolju

9. Druge informacije

/